

Mariusz Błaszczak

DKiN-M-093-14/2017

Warszawa, dnia 13-07-2017 r.

Egz. Nr ...1....

Pan

insp. Piotr Mąka

p.o. Komendanta Wojewódzkiego Policji
w Poznaniu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

z kontroli zrealizowanej w trybie zwykłym, ujętej w *Planie kontroli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na rok 2017*, na temat: *Działania Policji w zakresie profilaktyki społecznej*, przeprowadzonej w terminie od 24 kwietnia 2017 r. do 2 czerwca 2017 r. w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Poznaniu¹.

I. Informacje ogólne.

Czynności kontrolne zostały przeprowadzone na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. *o kontroli w administracji rządowej*², przez zespół kontrolerów MSWiA w składzie:

- Marta Błaszowska, główny specjalista w Departamencie Kontroli i Nadzoru MSWiA, upoważnienie nr 38/2017 z 21 kwietnia 2017 r.,
- Paulina Jaworska-Starościak, starszy specjalista w Departamencie Kontroli i Nadzoru MSWiA, upoważnienie nr 39/2017 z 21 kwietnia 2017 r.

Zakres kontroli obejmował następujące zagadnienia:

1. Organizacja działalności KWP w Poznaniu w zakresie profilaktyki społecznej.
2. Realizacja w KWP w Poznaniu programów profilaktycznych.
3. Środki finansowe przeznaczone na programy profilaktyczne realizowane przez KWP w Poznaniu.
4. Sprawowanie nadzoru nad realizacją programów profilaktycznych.

Kontrolą objęty został okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.

Celem kontroli była ocena działań KWP w Poznaniu w obszarze profilaktyki społecznej na przykładzie realizowanych programów profilaktycznych.

¹ Zwanej dalej również KWP w Poznaniu lub Komendą.

² Zwanej dalej również ustawą *o kontroli* (Dz. U. Nr 185, poz. 1092).

W okresie objętym kontrolą stanowisko Komendanta zajmowali: insp. Rafał Batkowski (12 lipca 2013 r.- 9 lutego 2016 r.) oraz nadinsp. Tomasz Trawiński (10 lutego 2016 r. - 22 maja 2017 r.).

Czynnościami kontrolnymi objęto następujące programy profilaktyczne realizowane w okresie objętym kontrolą przez Komendę Wojewódzką Policji w Poznaniu, tj. *Dopalacze niszczą życie*, *Dwie strony sieci*, *Bezpiecznie to wiedzieć i znać*, *Bezpieczne życie seniorów*, *Wielkopolski program znakowania zabytków ruchomych zgromadzonych w obiektach sakralnych*³.

Oceny działalności jednostki kontrolowanej dokonano na podstawie ustalonego stanu faktycznego, przy zastosowaniu kryteriów kontroli wynikających z ustawy o kontroli, takich jak: legalność, rzetelność celowość i gospodarność.

II. Ocena ogólna.

Działania KWP w Poznaniu w obszarze profilaktyki społecznej na przykładzie realizowanych przez nią programów profilaktycznych oceniono **pozytywnie**.

Wdrożone przez Komendę programy profilaktyczne dotyczyły takich obszarów tematycznych jak: patologie społeczne, bezpieczeństwo ogólne oraz ochrona osób i mienia. KWP w Poznaniu oprócz inicjowania, przygotowywania i wdrażania przedsięwzięć profilaktycznych była także - obok jednostek podległych z terenu Wielkopolski - realizatorem niektórych z tych przedsięwzięć. Pełniła ona także funkcje nadzorczo-koordynacyjne w zakresie programów profilaktycznych.

Osoby zajmujące się w Komendzie problematyką przygotowywania i realizacji programów miały stosowne kwalifikacje i doświadczenie w tym zakresie.

Za dobrą praktykę uznano prowadzone przez KWP w Poznaniu, przed wdrożeniem danego programu profilaktycznego, szkolenia funkcjonariuszy komend miejskich/powiatowych Policji⁴ województwa wielkopolskiego zaangażowanych w jego realizację oraz wdrożenie projektu pn. *Obserwatorium zagrożeń dla ludzi młodych*, którego założeniem było/jest identyfikowanie pojawiających się zagrożeń i dostarczanie wiedzy niezbędnej do podjęcia wyprzedzających działań na rzecz skutecznego wspierania młodzieży i chronienia jej przed różnego rodzaju niebezpieczeństwami.

Stwierdzono wykorzystanie środków finansowych przeznaczonych na realizację programów profilaktycznych zgodnie z ich przeznaczeniem oraz sprawowanie właściwego w tej jednostce nadzoru nad realizacją tych programów.

Przedstawiona ocena została sformułowana na podstawie dokonanych w toku kontroli następujących ustaleń.

---

³ W okresie objętym kontrolą realizowany był również program *Kontrakt*. To program interwencyjny będący formą porozumienia zawieranego pomiędzy policjantem, a małoletnim w obecności jego opiekuna prawnego. Z uwagi na fakt, że KWP w Poznaniu nie realizowała ww. programu, lecz go wprowadziła, a następnie nadzorowała i koordynowała działania realizowane w jego ramach przez funkcjonariuszy komend miejskich i powiatowych Policji z terenu województwa wielkopolskiego, nie został on objęty czynnościami kontrolnymi.

⁴ Zwanych dalej także KMP/KPP.

III. Ustalenia kontroli.

1. Organizacja działalności KWP w Poznaniu w zakresie profilaktyki społecznej.

Komenda Wojewódzka Policji w Poznaniu realizowała zadania w zakresie profilaktyki społecznej na podstawie art. 1 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o *Policji*⁵ poprzez inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi, a także na podstawie zarządzenia nr 1619 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 listopada 2010 r. w *sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich*⁶.

W okresie objętym kontrolą w KWP w Poznaniu obowiązywały dwie decyzje regulujące obszar działań wielkopolskiej Policji w zakresie profilaktyki społecznej, tj. decyzja nr 209/2015 Komendanta Wojewódzkiego Policji w Poznaniu z 19 czerwca 2015 r. w *sprawie powołania w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Poznaniu Zespołu do spraw wdrożenia i realizacji działań pn. Obserwatorium zagrożeń dla ludzi młodych*⁷ oraz decyzja Komendanta Wojewódzkiego Policji w Poznaniu nr 216/2015 z 30 czerwca 2015 r. w *sprawie powołania w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Poznaniu nieetatowego Zespołu do spraw monitorowania i koordynacji działań profilaktycznych Policji na terenie województwa wielkopolskiego*. Zespoły, o których mowa w ww. aktach, omówione zostaną w dalszej części pkt 1 niniejszego dokumentu.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 381-386]

Komórką organizacyjną KWP w Poznaniu odpowiedzialną za działania w zakresie profilaktyki społecznej był Wydział Prewencji. Zgodnie z § 22 *Regulaminu Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu* z dnia 2 lipca 2014 r. do zadań tego wydziału należało m.in.: analizowanie zjawisk kryminogennych ze szczególnym uwzględnieniem grup wiekowych, zawodowych i społecznych oraz koordynacja działań jednostek organizacyjnych Policji województwa wielkopolskiego, mająca na celu eliminowanie tych zjawisk, inspirowanie, koordynowanie oraz nadzorowanie realizacji programów prewencyjnych, działań profilaktycznych jednostek organizacyjnych Policji województwa wielkopolskiego ukierunkowanych na: przeciwdziałanie zagrożeniu demoralizacją i przestępczością nieletnich, współpracę ze społecznościami lokalnymi w zwalczaniu przestępczości i zjawisk patologii społecznej oraz popularyzowanie wiedzy o skutecznych metodach i środkach zapobiegania tej przestępczości i zjawiskom, współpracę z instytucjami oraz podmiotami pozarządowymi w celu tworzenia warunków do efektywnego działania społecznych ogniw profilaktycznych.

Powyższe zadania realizował - wyodrębniony w strukturze Wydziału Prewencji - 8 osobowy Zespół ds. Prewencji Kryminalnej Nieletnich i Patologii, który 10 listopada 2015 r. został przekształcony w Zespół ds. Profilaktyki Społecznej Wydziału Prewencji KWP w Poznaniu⁸.

[Dowód: akta kontroli – tom II, str. 1-2]

⁵ Dz.U. z 2016 r. poz. 1782 z późn. zm.

⁶ Dz. Urz. KGP z 2010 r. Nr 11, poz. 64.

⁷ Akt ten utracił moc 16 stycznia 2017 r., gdy weszła w życie decyzja Komendanta Wojewódzkiego Policji w Poznaniu nr 7/2017 w *sprawie powołania w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Poznaniu Zespołu do spraw wdrożenia i realizacji działań pod nazwą Obserwatorium zagrożeń dla ludzi młodych*.

⁸ Rozkaz organizacyjny Komendanta Wojewódzkiego Policji w Poznaniu nr 10/15 z dnia 10 listopada 2015 r. w *sprawie zmian organizacyjnych*.

Osoby biorące bezpośredni udział w realizacji prowadzonych przez KWP w Poznaniu programów profilaktycznych posiadały odpowiednie kwalifikacje, kierunkowe wykształcenie, niezbędne doświadczenie zawodowe, przygotowanie i odbyły stosowne przeszkolenia⁹.

Jak wskazano powyżej, 19 czerwca 2015 r. Komendant Wojewódzkiej Policji w Poznaniu decyzją nr 209/2015 powołał w Komendzie zespół do spraw wdrożenia i realizacji działań pn. *Obserwatorium zagrożeń dla ludzi młodych*¹⁰. W jego skład weszli: zastępca naczelnika Wydziału Prewencji (jako przewodniczący zespołu), naczelnik Wydziału Wywiadu Kryminalnego (zastępca przewodniczącego), naczelnik Wydziału Finansów, koordynator Zespołu ds. Funduszy Pomocowych oraz funkcjonariusze z Wydziału Komunikacji Społecznej i Wydziału Prewencji. Do zadań zespołu należało m.in.: inicjowanie i podejmowanie międzyinstytucjonalnej współpracy z partnerami działającymi w obszarze bezpieczeństwa dzieci i młodzieży na terenie województwa wielkopolskiego, prowadzenie bieżącej diagnozy zagrożeń w odniesieniu do środowiska dzieci i młodzieży (wspólnie z pozapolicyjnymi partnerami projektu), projektowanie oraz realizowanie w skali województwa wielkopolskiego przedsięwzięć informacyjnych, konferencyjnych, szkoleniowych (w obszarze zdiagnozowanych zagrożeń), propagowanie efektów działań realizowanych w ramach *Obserwatorium* na forum krajowym i międzynarodowym.

[Dowód: akta kontroli – tom III, str. 12-16]

Projekt pn. *Obserwatorium zagrożeń dla ludzi młodych* został zainicjowany w 2013 r. przez ówczesnego Komendanta Wojewódzkiej Policji w Poznaniu. Zgodnie z dokumentem pn. *Koncepcja wdrożenia i realizacji projektu Obserwatorium zagrożeń dla ludzi młodych*¹¹, założeniem rozwoju tego projektu było identyfikowanie pojawiających się zagrożeń i dostarczanie wiedzy niezbędnej do podjęcia wyprzedzających działań na rzecz skutecznego wspierania młodzieży i chronienia jej przed różnego rodzaju niebezpieczeństwami. *Obserwatorium* miało na celu: przedstawianie ogólnego zarysu dotyczącego poziomu bezpieczeństwa młodzieży, opisywanie i diagnozowanie aktualnych tendencji, przewidywanie zmian w strukturze zagrożeń pojawiających się w środowisku młodzieży, proponowanie oraz realizowanie przedsięwzięć informacyjnych i działań zapobiegawczych. Do współpracy zaproszono przedstawicieli instytucji¹², których wiedza, doświadczenie, kontakty i podejście do pracy z młodzieżą miały gwarantować powodzenie tego przedsięwzięcia. Wspólne działania opierać się miały na diagnozowaniu zagrożeń już występujących i przewidywaniu niebezpieczeństw przyszłych, wywołanych różnego rodzaju przyczynami, warunkowanymi zmiennymi społecznymi, środowiskowymi, kulturowymi, osobowościowymi. Obserwowanie występujących zjawisk polegać miało na systematycznym gromadzeniu i analizowaniu zebranych informacji, wyników badań i opinii naukowych. W ramach projektu uwzględniono także powołanie Rady Programowej, która pełnić miała funkcję kreatora działań badawczych, koncepcyjnych i decyzyjnych. W jej skład weszli: Komendant Wojewódzkiej Policji w Poznaniu, Marszałek Województwa Wielkopolskiego, Wojewoda Wielkopolski, Kierownik Zakładu Resocjalizacji Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (UAM), Wielkopolski Kurator Oświaty, Prezes Sądu

⁹ Ocenę dokonano na podstawie analizy teczek akt osobowych tych funkcjonariuszy. Brano pod uwagę: doświadczenie zawodowe, wykształcenie, kwalifikacje, odbyte szkolenia.

¹⁰ Zwane dalej *Obserwatorium*.

¹¹ Zaakceptowanym 27 maja 2014 r. przez ówczesnego Komendanta Wojewódzkiej Policji w Poznaniu.

¹² Tj. m.in.: Departamentu Zdrowia i Przeciwdziałania Uzależnieniom Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, Regionalnego Centrum Profilaktyki Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży w Rogoźnie, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu, Terenowego Komitetu Ochrony Praw Dziecka, Wielkopolskiego Kuratora Oświaty, Kuratora Okręgowego w Poznaniu, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu.

Okręgowego w Poznaniu, Dyrektor Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu. Przewidziano także utworzenie trzech zespołów, tj. eksperckiego (koordynującego prace i wytyczającego kierunki konkretnych przedsięwzięć badawczych i realizacyjnych), badawczego (opracowującego wstępną diagnozę), wdrożeniowego (wdrażającego i realizującego konkretne przedsięwzięcia projektowe). Nad postępowaniem prac ww. zespołów czuwać miała Rada Programowa, która również angażować się miała w prace projektowe tych zespołów.

[Dowód: akta kontroli – tom III, str. 1-11]

Wstępnym efektem działania *Obserwatorium* było opracowanie w kwietniu 2015 r. w Zakładzie Resocjalizacji Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM *Raportu otwarcia - Zjawiska patologiczne na terenie województwa wielkopolskiego*, w którym - na podstawie danych zgromadzonych przez podmioty zaangażowane w prace *Obserwatorium* - zawarto diagnozę i wskazano obszary zagrożeń. Zgodnie z ww. raportem, zaprojektowania badań bądź pogłębienia istniejących danych wymagały m.in. takie obszary jak: używanie i nadużywanie alkoholu, używanie narkotyków i dopalaczy, przestępczość narkotykowa, prostytucja i wykorzystanie seksualne, subkultura, cyberprzestępczość/cyberprzemoc. Mając na uwadze powyższe, KWP w Poznaniu podjęła działania profilaktyczne, o których będzie mowa w pkt 2 niniejszego dokumentu. Dodać należy, że do zakresu działania KWP w Poznaniu w ramach tworzenia ww. raportu, a następnie diagnozy i monitorowania zagrożeń należało: bieżące opracowywanie analiz i udostępnianie statystyk dotyczących problematyki badanych zjawisk w aspekcie lat ubiegłych, aktywny udział w ramach prac wszystkich zespołów, docieranie do młodzieży poprzez działania policjantów zajmujących się przestępczością nieletnich i profilaktyką kryminalną, tworzenie koncepcji działań zapobiegawczych, współorganizacja przedsięwzięć szkoleniowych, konferencyjnych. W 2015 i 2016 r. sporządzone zostały kolejne raporty dotyczące zjawisk patologicznych na terenie Wielkopolski, których autorem była już KWP w Poznaniu. W ich treści przedstawiona została charakterystyka wybranych zjawisk, na podstawie danych źródłowych instytucji zaangażowanych w projekt *Obserwatorium*, zrealizowane już w ramach projektu przedsięwzięcia oraz przewidywane do realizacji zadania.

[Dowód: akta kontroli – tom III, str. 17-108]

W KWP w Poznaniu wdrożono rozwiązania organizacyjno-funkcjonalne wskazane w dokumencie pn. *Koncepcja działań Policji w zakresie profilaktyki społecznej na lata 2015-2018*¹³. Dotyczyły one zarówno utworzenia struktur profilaktyki społecznej, jak i stworzenia wystandaryzowanych opisów stanowisk pracy. Świadczą o tym poniżej zawarte informacje.

W strukturach Komendy utworzono, przywoływaną powyżej decyzją nr 216/2015 z 30 czerwca 2015 r., *nieetatowy Zespół do spraw monitorowania i koordynacji działań profilaktycznych Policji na terenie województwa wielkopolskiego*, w skład którego wchodził: zastępca naczelnika Wydziału Prewencji (przewodniczący Zespołu), specjalista Wydziału Prewencji, ekspert Wydziału Komunikacji Społecznej, specjalista Wydziału Ruchu Drogowego oraz radca Zespołu ds. Ochrony Praw Człowieka.

Do zadań ww. *Zespołu* należało: monitorowanie działań profilaktycznych realizowanych na terenie Polski w celu ich ewentualnej implementacji na terenie województwa wielkopolskiego, monitorowanie i analizowanie działań profilaktycznych prowadzonych przez policjantów lub pracowników komórek organizacyjnych KWP w Poznaniu oraz komend miejskich/powiatowych Policji garnizonu wielkopolskiego (w celu ich ewentualnego usprawniania i rozpowszechniania w innych jednostkach

---

¹³ Zwana dalej *Koncepcją*.

Policji), propagowanie doświadczeń wynikających ze współpracy międzynarodowej prowadzonej przez KWP w Poznaniu, które mogłyby być wykorzystane przy projektowaniu i realizacji działań profilaktycznych, upowszechnianie informacji o realizowanych działaniach profilaktycznych wewnątrz i na zewnątrz organizacji, przygotowywanie projektu rocznego ramowego harmonogramu działań profilaktycznych prowadzonych w garnizonie wielkopolskim, wskazywanie obszarów działań profilaktycznych, które powinny być uwzględniane w ramach strategii wojewódzkiej Policji, utrzymywanie bieżącego kontaktu z funkcjonariuszami odpowiedzialnymi w poszczególnych jednostkach organizacyjnych Policji garnizonu wielkopolskiego za działania w obszarze profilaktyki społecznej, monitorowanie realizacji założeń wynikających z *Koncepcji*, a także sygnalizowanie potrzeb szkoleniowych dla policjantów i pracowników cywilnych odpowiedzialnych za przygotowywanie i realizowanie działań profilaktycznych.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 384-386]

Dla trzech funkcjonariuszy z Wydziału Prewencji (członków *nieetatowego Zespołu*) opracowano wystandaryzowane zakresy zadań. Powyższe potwierdzają przedstawione w trakcie kontroli karty opisu stanowisk pracy tych funkcjonariuszy, z którymi zapoznali się i przyjęli do stosowania¹⁴.

[Dowód: akta kontroli – tom II, str. 11-13]

Wydział Prewencji KWP w Poznaniu 19 kwietnia 2016 r. przeprowadził szkolenie dla policjantów z terenu województwa wielkopolskiego zajmujących się profilaktyką społeczną, dotyczące podstaw teoretycznych w zakresie tworzenia i implementacji programów profilaktycznych, w którym wzięły udział 42 osoby.

Przeszkolenie policjantów w przedmiotowym zakresie zostało zlecone w marcu 2016 r. przez ówczesne Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji komendantom wojewódzkim/Stołecznemu Policji, komendantom szkół Policji w związku z procesem standaryzacji policyjnych programów profilaktycznych.

[Dowód: akta kontroli – tom II, str. 166-170]

2. Realizacja w KWP w Poznaniu programów profilaktycznych.

Na podstawie *Raportu otwarcia - Zjawiska patologiczne na terenie województwa wielkopolskiego* stwierdzono, że główne zagrożenia dla dzieci i młodzieży stanowiły narkotyki, dopalacze i Internet. Z tego powodu, w okresie objętym kontrolą, szczególną uwagę zwrócono na ww. problematykę i w ramach *Obserwatorium zagrożeń dla ludzi młodych* zrealizowane zostały programy profilaktyczne pn. *Dopalacze niszczą życie* oraz *Dwie strony sieci*.

Dopalacze niszczą życie

To program edukacyjny z obszaru patologii społeczne, zainicjowany przez Komendę we wrześniu 2015 r. W jego treści zawarto charakterystykę zjawiska (m.in. jego skalę), terminologię i znamiona przestępstw. Policyjne dane wskazywały na wzrost liczby czynów związanych z przestępczością narkotykową, dokonywanych przez nieletnich w latach 2007-2013 na terenie województwa wielkopolskiego. Ponadto, nasiliło się zjawisko wprowadzania do obrotu dopalaczy, oferowania ich do sprzedaży oraz ich używania. Zwiększyła się tym samym liczba przyjęć na oddziały toksykologii w placówkach służby zdrowia. Adresatami ww. programu byli: uczniowie szkół gimnazjalnych oraz

---

¹⁴ Zgodnie z *Harmonogramem realizacji strategicznych zadań wynikających z Koncepcji*, termin na wdrożenie rozwiązań organizacyjno-funkcjonalnych określono do końca 2015 r. Następnie został on przedłużony do końca 2016 r.

ponadgimnazjalnych, podopieczni świetlic socjoterapeutycznych, rodzice uczniów, pedagodzy, psychologowie, pracownicy służby zdrowia, mieszkańcy województwa wielkopolskiego.

Celem tego programu było rozwijanie umiejętności i nawyków rozpoznawania, przewidywania oraz zapobiegania zagrożeniom wynikającym z uzależnień, przekazanie wiedzy na temat konsekwencji psychologicznych, neurologicznych, społecznych i prawnych zażywania substancji zastępczych i środków odurzających. Zakładano, że ww. cele zostaną zrealizowane dzięki wykorzystaniu zróżnicowanych metod realizacji programu (tj. debaty, konkursy, akcje promocyjne, happeningi). Program przewidziano na rok szkolny 2015/2016 na terenie województwa wielkopolskiego.

Założono, że 4 września 2015 r. jednocześnie na terenie 31 powiatów województwa wielkopolskiego zostanie przeprowadzona projekcja filmu *Dopalacze niszczą życie* połączona z prelekcją na temat odpowiedzialności prawnej, szkodliwości działania oraz zażywania środków odurzających. Bezpośrednio przed lub po tym działaniu miał zostać przeprowadzony happening lub przemarsz w celu zmanifestowania sprzeciwu społecznego wyrażanego przez młodzież przed zażywaniem oraz rozprowadzaniem środków odurzających. W ramach programu funkcjonariusze KWP w Poznaniu mieli przeprowadzić spotkania z młodzieżą w wybranych placówkach oświatowych na terenie województwa, w których odnotowano problemy związane z uzależnieniami. Ponadto, wspólnie z Sanepidem mieli przeprowadzić prelekcje podczas konferencji zorganizowanych przez Kuratorium Oświaty w Poznaniu z dyrektorami szkół z terenu Wielkopolski. Zaplanowano także: opracowanie konspektu tzw. lekcji wychowawczej w ramach spotkań tematycznych z przedstawicielami Policji, Sanepidu, Sądu Okręgowego w Poznaniu, Stowarzyszenia Monar; organizację szkoleń dla policjantów-koordynatorów realizujących zadania z zakresu profilaktyki społecznej; szkolenia dyrektorów placówek oświatowych w zakresie realizacji programu oraz świadomości prawnej wynikającej z obowiązujących przepisów dotyczących problematyki narkomanii (uzależnień); opracowanie zasad i regulaminów konkursów na poziomie powiatowym i wojewódzkim; przeprowadzenie z młodzieżą debaty (debat) na temat dopalaczy; przygotowanie poradnika prewencyjnego dotyczącego narkotyków i dopalaczy; przygotowanie i realizację kampanii billboardowej i medialnej (kampania tramwajowa, spot, film); podsumowanie programu galą finałową.

W programie wskazane zostały także zadania dla komend miejskich/powiatowych Policji wielkopolskiej. Należały do nich m.in.: przeprowadzenie spotkań w szkołach, placówkach oświatowych i organizacjach pozarządowych (współpracujących z młodzieżą) przy współudziale z przedstawicielami Sanepidu, sądu, Stowarzyszenia Monar, przeprowadzenie szkoleń dla rodziców w danej problematyce, przeprowadzenie szkoleń dla grona pedagogicznego, placówek oświatowych w zakresie realizacji projektu, włączenie władz samorządowych do udziału w programie i uzyskanie wsparcia finansowego.

W treści programu wskazani zostali także jego partnerzy, tj. Wielkopolski Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego (UMWW), Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, Sąd Okręgowy w Poznaniu, Kuratorium Oświaty w Poznaniu, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu, Stowarzyszenie Monar, Polska Platforma Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Wielkopolska Grupa Wojewódzka IPA. Dla pierwszych czterech partnerów określono zadania, które mieli zrealizować w ramach tego programu, tj. np. wsparcie merytoryczne i finansowe programu, zapewnienie oprawy medialnej przy udziale rzecznika prasowego, aktywny udział w projekcie, współorganizacja i udział w szkoleniach dla nauczycieli, policjantów oraz pracowników socjalnych (Sąd Okręgowy). KWP w Poznaniu odpowiedzialna była: za organizację programu, jak również za przygotowanie oraz przeprowadzenie szkolenia dla komendantów miejskich/powiatowych,

policjantów profilaktyków, dyrektorów placówek oświatowych, ustalenie kosztów związanych z realizacją programu, pozyskanie środków finansowych oraz zapewnienie oprawy medialnej przy udziale zespołu prasowego Komendy.

Środki finansowe miały być wykorzystane zgodnie z *Preliminarzem wydatków związanych z realizacją programu w latach 2015-2016*¹⁵, stanowiącym załącznik do niniejszego programu. Załącznikiem do ww. programu był również harmonogram, na podstawie którego realizowane miały być konkretne przedsięwzięcia/zadania.

Zgodnie z założeniami autorów programu *Dopalacze niszczą życie*, efektem działań zrealizowanych w jego ramach miało być: zwiększenie świadomości dzieci, młodzieży, ich rodziców oraz grona pedagogicznego w zakresie zagrożeń związanych z uzależnieniami, obniżenie skali przestępczości w tym obszarze, zmniejszenie liczby zatruc/zgonów związanych z zażywaniem niebezpiecznych substancji, wykształcenie wśród młodzieży aktywnej postawy prospołecznej oraz czujności i reagowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa.

Ewaluacja programu miała zostać przeprowadzona w oparciu o ankietę oraz wywiady z uczestnikami programu. Analizie miały zostać poddane dane statystyczne zbierane przez instytucje zaangażowane w program oraz zasób wiedzy uczestników.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 18-39]

Zgodnie z założeniami, w ramach omawianego programu, Komenda przeprowadziła szkolenie dla policjantów-koordynatorów komend miejskich/powiatowych Policji województwa wielkopolskiego realizujących zadania z zakresu profilaktyki społecznej, na którym przedstawione zostały założenia programu i omówiona jego realizacja. Ponadto, m.in. przeprowadzano w szkołach: podstawowej, gimnazjum i ponadgimnazjalnej przedsięwzięcia edukacyjno-prewencyjne w zakresie przeciwdziałania zażywaniu narkotyków i dopalaczy¹⁶, uczestniczono w konferencjach organizowanych przez podmioty pozapolicyjne, podjęto współpracę z Multikinem w Poznaniu, w ramach której wypracowano ofertę dla młodzieży z projekcją filmu *Dopalacze niszczą życie*, opracowano zasady, a następnie ogłoszono regulaminy konkursów na spot i plakat pn. *Dopalacze niszczą życie*, zainicjowano współpracę z Telewizją Polską Oddział w Poznaniu celem wsparcia przy realizacji programu, stworzono spot pn. *A Ty kim zostaniesz* z udziałem znanych osób, który wyemitowano w mediach ogólnopolskich, zorganizowano galę finałową programu, która miała miejsce w Teatrze Wielkim w Poznaniu, połączoną z rozstrzygnięciem konkursów o tematyce antynarkotykowej na poziomie wojewódzkim.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 40-58, 67-83, 92-105]

Jak wyjaśniła jednostka kontrolowana, niektóre z działań, np. prelekcje podczas konferencji, które organizować miało Kuratorium Oświaty w Poznaniu z dyrektorami szkół z terenu Wielkopolski nie doszły do skutku, na co Komenda nie miała wpływu. W związku z tym poszukiwano innych inicjatyw, które mogły wpisywać się w realizację założonych treści i grupy docelowej. Ww. działania zostały zastąpione spotkaniami dla nauczycieli, pedagogów i dyrektorów szkół podczas Międzynarodowych Targów Poznańskich w marcu 2016 r., na których zorganizowano kolejną edycję Targów Edukacyjnych. W ich trakcie odbyła się także, w ramach programu, zbiórka krwi funkcjonariuszy służb mundurowych

¹⁵ W dokumencie tym zaznaczono, że podane ceny zostały wstępnie określone przez potencjalnych kontrahentów i mogą ulec zmianie.

¹⁶ Przedsięwzięcie to organizowano pod nazwą *Dzień bezpieczeństwa*. Podzielone było ono na dwie części, tj. pierwsza - panel oraz tzw. lekcja wychowawcza, druga - podsumowanie i projekcja filmu.

z terenu Wielkopolski, którzy swoim przykładem mieli promować życie wolne od uzależnień¹⁷. Ponadto, nie zrealizowano także planowanej na 2016 r. kampanii billboardowej z uwagi na - jak wyjaśniła jednostka kontrolowana - złożoność przedsięwzięcia pod względem tworzenia i zamknięcia jego budżetu. Podjęto decyzję o przesunięciu go na 2017 r. z jednoczesnym zagwarantowaniem całości budżetu przez jeden podmiot, tj. Departament Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego. Brak środków finansowych uniemożliwił z kolei zrealizowanie kampanii medialnej. Zrezygnowano także z planowanej debaty z młodzieżą.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 62-64, 116-117, 121-126, 376-380]

Jako wyniki ewaluacji Komenda przedstawiła dane liczbowe zebrane z KMP/KPP z terenu Wielkopolski w zakresie: szkoleń dla uczniów w okresie październik 2015 r. - maj 2016 r., spotkań z rodzicami i kadrą pedagogiczną, spotkań w których uczestniczyli przedstawiciele Sanepidu oraz innych podmiotów (np. lekarz, kurator, ratownik medyczny), osób przystępujących do konkursu na plakat i spot, prac które wpłynęły na konkurs oraz happeningów czy innych przedsięwzięć promujących program.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 387-434]

Zgodnie z wyjaśnieniami jednostki kontrolowanej, nie udało się pozyskać partnera, który podjąłby się opracowania profesjonalnej ankiety, stanowiącej narzędzie do badania opinii młodych ludzi na temat dopalaczy. Nie udało się także pozyskać podmiotu wyspecjalizowanego w tworzeniu oraz realizacji badania ankietowego czy też w formie wywiadu.

[Dowód: akta kontroli – tom IV, str. 4-7]

Mając na względzie zagrożenia wśród dzieci i młodzieży w obszarze przestępczości narkotykowej oraz uzależnień od środków psychoaktywnych, jak również dane statystyczne odnoszące się do tej problematyki, w 2016 r. założono dalszą kontynuację programu w roku szkolnym 2016/2017, bez dokonywania jego aktualizacji. KWP w Poznaniu wskazała wówczas podległym jednostkom z terenu Wielkopolski aby w ramach tego programu podejmowano dalsze działania edukacyjne wobec kolejnych odbiorców, nieobjętych do tej pory takimi działaniami¹⁸. Ponadto, Komenda w ramach kolejnej edycji programu, wspólnie ze Szkołą Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu zorganizowały akcję *Nie biorę-pomagam i mogę wykonywać ten zawód*. Dla pierwszego rocznika kadetów ww. szkoły przeprowadzono seminarium na temat substancji odurzających i środków psychoaktywnych, zagrożeń z nimi związanych oraz sposobu postępowania strażaka mającego do czynienia z osobą po zażyciu środka odurzającego. Zorganizowano również zbiórkę krwi służb mundurowych, w której udział wzięli zarówno policjanci, strażacy, a także pracownicy obu służb. Ponadto, opracowano poradnik dla rodziców i nauczycieli pn. *Narkotyki i dopalacze-zło, które wciąga młodzież*, funkcjonariusz Wydziału Prewencji brał udział w programie emitowanym w TVP, w którym propagowano działania profilaktyczne wielkopolskiej Policji.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 107-110]

Dwie strony sieci

Program edukacyjny z obszaru patologii społeczne, zainicjowany przez Komendę we wrześniu 2016 r. Dotyczy on zagrożeń występujących w cyberprzestrzeni. W treści programu zawarto - oprócz

¹⁷ KWP w Poznaniu wystosowała wcześniej do służb mundurowych z terenu województwa wielkopolskiego pismo z informacją o realizacji tego typu działania i tym samym zachęcała do wzięcia w nim udziału.

¹⁸ Pismo KWP w Poznaniu z 11 października 2016 r.

aktów prawnych regulujących walkę z cyberprzestępczością - skalę zjawiska wraz przedstawieniem kilku przykładów spraw realizowanych na terenie Wielkopolski. Zdaniem jego autorów, wraz ze wzrostem dostępności nowoczesnych technologii zwiększa się skala zagrożeń internetowych, które mogą mieć negatywny wpływ na rozwój i funkcjonowanie młodych osób oraz ich rodziców. Brak świadomości o możliwościach niewłaściwego użytkowania Internetu sprawia, że osoby z niego korzystające stają się ofiarami różnego rodzaju przestępstw naruszających ich godność i wolność osobistą.

Jako cele programu wskazano: edukację w zakresie zagrożeń występujących w cyberprzestrzeni, rozwijanie umiejętności i nawyków rozpoznawania, przewidywania oraz zapobiegania zagrożeniom występującym w Internecie, kształtowanie asertywnych postaw młodzieży i naukę samodzielnego wyboru opartego na podstawach życia zgodnego z pozytywnymi wartościami społecznymi. Adresatami programu byli m.in.: uczniowie szkół podstawowych (IV klasa) i gimnazjalnych (I klasa), podopieczni świetlic socjoterapeutycznych, rodzice uczniów, pedagodzy, psychologowie.

W ramach programu zaplanowano m.in.: przygotowanie materiałów i konspektów lekcji wychowawczej (przy wsparciu TVP Poznań), która miała być przeprowadzana w szkołach, przygotowanie konferencji inaugurującej program, prowadzenie działań wśród społeczności lokalnej, w ramach których miała być prezentowana tematyka zagrożeń w cyberprzestrzeni połączona z projekcją (na ścianach budynków, blokowisk) podstawowych informacji o cyberzagrożeniach, emisją krótkich wypowiedzi traktujących o tych zagrożeniach, przygotowanie i stworzenie gry edukacyjnej (na platformę PC i Android), w której na kolejnych poziomach prezentowane miały być poszczególne cyberzagrożenia (tj. pedofilia, stalking, kradzież tożsamości, cyberbullying, wymuszenia), przeprowadzenie szkoleń dla policyjnych profilaktyków, włączenie do działań profilaktycznych sieci kin (Multikino), przeprowadzenie kilku całoniedziowych działań w szkołach pn. *Dni bezpiecznego Internetu* skupiających fachowców i ekspertów w dziedzinie cyberzagrożeń, udział w programach TVP, gdzie miała być promowana działalność profilaktyczna w tym obszarze, przeprowadzenie konkursów na spot i komiks dotyczących cyberzagrożeń, zorganizowanie gali finałowej podsumowującej program.

Jako partnerów programu wskazano: TVP S.A. Oddział w Poznaniu, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Sąd Okręgowy w Poznaniu, Kuratorium Oświaty w Poznaniu, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu, Multikino, Polska Platforma Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Fundacja Banku Zachodniego WBK, Akademia Górniczo-Hutnicza, UAM w Poznaniu, Wielkopolska Grupa Wojewódzka IPA, KMP i KPP z terenu Wielkopolski, Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe. Szczegółowe zadania dla każdego z nich wskazane zostały w treści ww. programu. W głównej mierze realizacja działań edukacyjnych programu (określonych w jego treści) należała do komend miejskich i powiatowych Policji z Wielkopolski. Program zaplanowano na rok szkolny 2016/2017.

Jako niezbędne do realizacji planowanych działań miało być finansowe wsparcie programu, a środki finansowe miały być pozyskane i wykorzystane na podstawie odrębnych uregulowań.

Przewidywano, że efektem działań będzie zwiększenie wiedzy i świadomości społeczeństwa a w szczególności dzieci, młodzieży, ich rodziców oraz grona pedagogicznego w zakresie cyberzagrożeń, oraz ograniczenie w tym zakresie przestępczości. Zakładano dotarcie do jak największego grona młodych ludzi i włączenie ich w aktywny udział w realizacji programu.

Ewaluacja miała zostać przeprowadzona w oparciu o ankietę oraz wywiady z uczestnikami programu. W jej ramach zaplanowano włączenie gry edukacyjnej jako dodatkowego elementu lekcji wychowawczej. Program zapewnić miał stały monitoring poziomu bezpieczeństwa w obszarach

będących przedmiotem projektu na podstawie oficjalnych statystyk oraz zaobserwowanych zmiennych w postaci opinii młodych ludzi i ich podejścia do przedmiotowej tematyki.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 136-145]

Przedmiotowy program poprzedzony został wydaniem poradnika o tematyce cyberzagrożeń pn. *Cyberprzemoc* oraz zorganizowaniem kampanii informacyjnej. Poznański tramwaj reklamował program *Dwie strony sieci*. Ponadto, w okresie objętym kontrolą, w ramach ww. programu KWP w Poznaniu zawarła (na czas trwania programu) ze Stowarzyszeniem Polska Platforma Bezpieczeństwa Wewnętrznego porozumienie o współpracy¹⁹. Jak zaplanowano, przeszkolono specjalistów do spraw profilaktyki społecznej na jednej z narad służbowych, gdzie omówiono program *Dwie strony sieci* oraz zaprezentowano tzw. lekcję wychowawczą, zorganizowano konferencję profilaktyczno-informacyjną skierowaną do dyrektorów gimnazjów, kuratorów sądowych, policjantów zajmujących się problematyką nieletnich, a także studentów UAM w Poznaniu, opracowano regulaminy i ogłoszono konkursy na komiks oraz spot w zakresie zagrożeń występujących w cyberprzestrzeni oraz zapobiegania zagrożeniom występującym w Internecie, kołportowano poradnik *Cyberprzemoc*, funkcjonariusz z Wydziału Prewencji brał udział w programach emitowanych w TVP oraz lokalnym radiu, poświęconych zagrożeniom w sieci oraz związanymi z tym działaniami profilaktycznymi wielkopolskiej Policji.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 146-193, tom III, str. 203-209]

Bezpiecznie to wiedzieć i znać

Program edukacyjny wprowadzony do realizacji na terenie województwa wielkopolskiego 8 września 2014 r. przez Komendanta Wojewódzkiego Policji w Poznaniu, tożsamy z działaniami zakończonego z kolei w 2011 r. programu pn. *Z Pyrkiem Bezpieczniej*. Był on kontynuacją działań Policji skierowanych do najmłodszych i wpisywał się w obszar *Bezpieczeństwo w szkole* rządowego programu *Ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań Razem Bezpieczniej*.

[Dowód: akta kontroli – tom II, str. 171-185]

Program ten został przygotowany przez Wydział Prewencji KWP w Poznaniu we współpracy z Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu oraz Kuratorium Oświaty w Poznaniu. Patronat honorowy objęli: Wojewoda Wielkopolski, Marszałek Województwa Wielkopolskiego, Wielkopolski Komendant Wojewódzki w Poznaniu. Natomiast partnerami programu zostali: Związek Wojewódzki NSZZ Policjantów, Wojewódzki Zarząd Zakładowy NSZZ Pracowników Policji w Poznaniu oraz Wojewódzka Grupa Międzynarodowego Stowarzyszenia Policji. Założenia programu były zbieżne z podstawą programową wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, wynikającą z obowiązującego wówczas rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie *podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół*²⁰. Treść programu wpisywała się w działania profilaktyczne realizowane w szkołach i została poszerzona o doświadczenia i wiedzę policjantów.

Punktem wyjścia do opracowania treści przedmiotowego programu było dokonanie szczegółowej analizy przestępczości nieletnich na terenie województwa wielkopolskiego w 2013 r. Powyższa analiza wskazała na konieczność podjęcia działań profilaktycznych w obszarze bezpieczeństwa ogólnego w stosunku do najmłodszych z uwagi na: dość znaczący udział nieletnich w przestępstwach,

¹⁹ Porozumienie o współpracy zawarte 29 lipca 2016 r.

²⁰ Dz.U. z 2012 r. poz. 977.

przekazywanie negatywnych wzorców i zachowań przez dorosłych i rówieśników, przemoc w rodzinie, a także wysoką liczbę zdarzeń drogowych z udziałem nieletnich.

[Dowód: akta kontroli – tom II, str. 198-209]

Program skierowany był w szczególności do uczniów klas I-III szkół podstawowych z oddziałami przedszkolnymi na terenie województwa wielkopolskiego. Odbiorcami programu byli również: rodzice/prawni opiekunowie dzieci uczestniczących w programie, kadra pedagogiczna placówek oświatowych, rady pedagogiczne, a także policjanci - przedstawiciele wydziałów prewencji jednostek organizacyjnych podległych Komendantowi.

Zainteresowane placówki oświatowe mogły przystąpić do programu poprzez zawarcie stosownego porozumienia z właściwym miejscowo komendantem miejskim, powiatowym lub komendantem komisariatu z terenu województwa wielkopolskiego.

Celem głównym programu było nabycie przez jego odbiorców umiejętności rozpoznawania, przewidywania, zapobiegania zagrożeniom występującym w środowisku lokalnym, w szczególności wynikającym ze współżycia społecznego. Cele szczegółowe programu skupiały się głównie na budowaniu świadomości i odpowiedzialności za własne zachowanie, promocji bezpiecznych zachowań w środowisku lokalnym, zapoznaniu z funkcjonowaniem numerów alarmowych, w szczególności numeru 112, kreowaniu pozytywnych wartości i kształtowaniu postaw prospołecznych wobec innych, kształtowanie wiedzy na temat zasad ruchu drogowego, a także (w zakresie instytucjonalnym) na nawiązywaniu ścisłej współpracy przez komórki ds. nieletnich i patologii komend miejskich i powiatowych Policji województwa wielkopolskiego z przedstawicielami lokalnych placówek oświatowych.

Program ten miał być realizowany głównie przez wychowawców klas I-III, którzy w trakcie zajęć szkolnych mieli przekazywać uczniom treści zawarte w specjalnie opracowanym na ten cel podręczniku, współtworzonym przez funkcjonariuszy KWP w Poznaniu, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu oraz Kuratorium Oświaty. W ramach uzupełnienia zajęć szkolnych, zaplanowano również organizację spotkań z wyznaczonymi do tego zadania funkcjonariuszami wydziałów prewencji jednostek organizacyjnych komend powiatowych/miejskich Policji.

Zakres tematyczny programu, prezentowany w trakcie lekcji i spotkań z policjantami, z założenia miał mieć charakter otwarty, co dawało jego realizatorom możliwość reagowania na bieżące zagrożenia, a treść i formy tego programu dostosowywano do poszczególnych grup wiekowych.

W odniesieniu zaś do zadań, które miały być realizowane przez Komendę, wskazano - poza działaniami z zakresu koordynacji i nadzoru w stosunku do komend powiatowych/miejskich prowadzących zajęcia w szkołach - opracowywanie treści i przygotowanie materiałów edukacyjnych/promocyjnych na potrzeby programu, a także pozyskiwanie środków finansowych na ten cel. Na KWP w Poznaniu spoczywał również obowiązek właściwego przygotowania funkcjonariuszy do prowadzenia zajęć z dziećmi, w tym ich przeszkolenia oraz zapewnienia możliwości wypożyczenia stroju *Sierżanta Pyrka* na potrzeby tych zajęć.

Jednym z istotnych założeń programu było przeprowadzanie we wskazanych przez KWP w Poznaniu szkołach *Testów z wiedzy o bezpieczeństwie* w celu weryfikacji poziomu wiedzy jego uczestników. Dodatkowo, dla uczniów klas III zaplanowano organizację turniejów stanowiących podsumowanie realizacji całego programu. Na podstawie wyników tych testów (analiz zbiorczych przekazanych przez komendy miejskie/powiatowe) oraz danych statystycznych, Komenda miała

dokonać oceny, czy założone cele zostały osiągnięte, a program przyniósł oczekiwane efekty. Powyższe miało stanowić podstawę do badania ewaluacyjnego, a co za tym idzie - do wprowadzenia odpowiednich modyfikacji w programie oraz wypracowania założeń i kierunków dalszej jego realizacji.

Program nie zawierał informacji o źródłach finansowania, o wysokości środków finansowych niezbędnych do realizacji zaplanowanych przedsięwzięć. Wskazano jedynie instytucje, które objęły program patronatem honorowym i partnerów tego programu - bez określenia warunków ewentualnej współpracy. Ponadto, nie określono w treści programu nakładów rzeczowych, ani wskaźników mierzących jego postępy.

Z wyjaśnień KWP w Poznaniu wynika, że fakt niewskazania źródeł finansowania w treści programu był spowodowany brakiem jakichkolwiek deklaracji ze strony podmiotów pozapolicyjnych (instytucji obejmujących program patronatem honorowym) o ewentualnym sfinansowaniu zaplanowanych przedsięwzięć.

[Dowód: akta kontroli – tom III, str. 192-198]

W odniesieniu do realizacji przedmiotowego programu ustalono, że w okresie objętym kontrolą funkcjonariusze KWP w Poznaniu koordynowali i nadzorowali działania komend powiatowych/miejskich Policji w zakresie realizacji programu, prowadzili szkolenia dla policjantów zaangażowanych w jego realizację, a także - w odpowiedzi na zaproszenia szkół - prowadzili zajęcia z dziećmi, podczas których prezentowali treści profilaktyczne wykorzystując przy tym maskotkę wielkopolskiej Policji - *Sierżanta Pyrka*. Brali oni również czynny udział w inicjatywach skierowanych do dzieci i młodzieży na terenie województwa wielkopolskiego, m.in. w wydarzeniach artystycznych, piknikach i festynach o charakterze edukacyjnym, a także organizowali konkursy, gry i zabawy zawierające treści profilaktyczne. Na potwierdzenie powyższych działań przedstawiono stosowną dokumentację.

KWP w Poznaniu zwracała się do wyspecjalizowanych jednostek organizacyjnych Policji, przedstawicieli innych formacji oraz podmiotów pozapolicyjnych z zaproszeniem do udziału w różnych inicjatywach organizowanych na terenie województwa wielkopolskiego w celu promowania treści (w zakresie swoich kompetencji) związanych z bezpieczeństwem i profilaktyką.

[Dowód: akta kontroli – tom II, str. 210-274]

W ramach programu *Bezpiecznie to wiedzieć i znać* nie zrealizowano wszystkich zaplanowanych przedsięwzięć, tj. nie przeprowadzono turniejów weryfikujących poziom wiedzy uczniów na temat zasad bezpieczeństwa, a także nie wydano nowych (ulepszonych) podręczników wykorzystywanych w trakcie zajęć szkolnych. Natomiast *Testy z wiedzy o bezpieczeństwie* zostały przeprowadzone tylko w tych szkołach, które zadeklarowały samodzielne przygotowanie stosownych materiałów.

W wyniku nieprzeprowadzenia ww. turniejów KWP w Poznaniu nie zrealizowała również badania ewaluacyjnego w pełnym zakresie - zgodnie z założeniami ujętymi w programie. Oceny skuteczności realizowanych przedsięwzięć dokonywała w podstawowym zakresie, tj. w oparciu o dane statystyczne dotyczące zdarzeń z udziałem nieletnich.

Jak wyjaśniono, we wszystkich opisywanych przypadkach było to spowodowane brakiem środków finansowych umożliwiających KWP w Poznaniu realizację programu.

[Dowód: akta kontroli – tom IV, str. 57-59]

Bezpieczne życie seniorów

To kolejny program edukacyjny wdrożony 11 czerwca 2014 r. na terenie województwa wielkopolskiego przez Komendanta Wojewódzkiego Policji w Poznaniu.

Czynnikami determinującym podjęcie działań w stosunku do osób starszych był m.in. wzrost ich udziału w strukturze demograficznej społeczeństwa, czego naturalną konsekwencją było zwiększenie liczby samodzielnie prowadzonych gospodarstw domowych przez te osoby. Program ten był także odpowiedzią na zapotrzebowanie społeczne w zakresie informacji i edukacji osób starszych w aspekcie przeciwdziałania różnym zagrożeniom.

Podmiotami zaangażowanymi w realizację projektu były: Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu (KW PSP), Wojewódzka Inspekcja Farmaceutyczna (WIF), Wojewódzki Inspektorat Inspekcji Handlowej (WIH), Wojewódzka Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Poznaniu oraz Izba Skarbowa.

Przed wdrożeniem ww. programu, wszystkie instytucje zaangażowane w jego realizację dokonały szczegółowej diagnozy problemów dotyczących osoby starsze w ich środowisku lokalnym i na tej podstawie określiły priorytety działań. Problemy tych stanowiły przeważnie kumulację dysfunkcji zdrowotnej, społecznej i ekonomicznej, co stało się podłożem do opracowania założeń programu.

KWP w Poznaniu określiła główne zagrożenia w oparciu o dane statystyczne dotyczące przestępstw skierowanych przeciwko osobom starszym. Z kolei KW PSP w Poznaniu, na podstawie liczby pożarów i ich przyczyn oraz danych dotyczących zdarzeń z udziałem osób starszych (m.in. zatrucia dymem, tlenkiem węgla, poparzeń), wskazała na obszary o największym stopniu zagrożenia diagnozując przy tym najczęstsze przyczyny ich występowania. WIF w oparciu o analizę zdarzeń farmakologicznych w województwie, określił główne zagrożenia w sferze życia związane z leczeniem różnych jednostek chorobowych. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Poznaniu skupił się natomiast na promocji zdrowego stylu życia wśród seniorów, w tym prawidłowego odżywiania i profilaktyki uzależnień od alkoholu i nikotyny. Ponadto, na podstawie danych zgromadzonych przez WIH w Poznaniu określono zagrożenia wynikające z braku znajomości prawa handlowego wpływającego na bezpieczeństwo finansowe seniorów.

[Dowód: akta kontroli – tom II, str. 429-480]

Program zakładał przede wszystkim podniesienie świadomości seniorów w zakresie wpływu prawidłowych zachowań na ich własne bezpieczeństwo, wzrost rozpoznania zdarzeń przez Policję poprzez uświadamianie społeczeństwu konieczności zgłaszania incydentów z udziałem osób starszych, mobilizowanie tych osób do informowania Policji o przestępstwach, których stali się ofiarami, a także stworzenie koalicji zrzeszającej administrację publiczną, w tym samorządową, organizacje społeczne i inne podmioty działające kompleksowo na rzecz seniorów. Cele pośrednie programu skupiały się wokół zwiększenia poziomu samodzielności wśród seniorów i umiejętności dbania o własne bezpieczeństwo, życie oraz mienie, w tym zapobiegania różnego rodzaju zagrożeniom, a także aktywizacji tych osób w życiu społecznym, w tym także w zakresie skutecznej pomocy sąsiedzkiej.

KWP w Poznaniu zaplanowała realizację programu poprzez organizowanie cyklicznych spotkań z osobami starszymi popartych zintensyfikowaną kampanią edukacyjno-informacyjną w mediach. Spotkania/warsztaty z seniorami miały odbywać się kilka razy w miesiącu w każdym z powiatów województwa wielkopolskiego. Ze względu na konieczność utrwalania wiedzy wśród seniorów

w zakresie wielopłaszczyznowego bezpieczeństwa, Komenda opracowała poradnik, który miał zostać rozdawany w trakcie tych spotkań i warsztatów.

W poradniku tym zawarto diagnozę podstawowych zagrożeń związanych z aktywnością osób starszych i ich funkcjonowaniem w społeczeństwie, a także porady dotyczące życia codziennego. Oprócz tematyki ogólnie pojętego bezpieczeństwa, poradnik odnosił się do zagrożeń związanych z bezpieczeństwem pożarowym, handlowym oraz do higieny żywienia.

[Dowód: akta kontroli – tom II, str. 327-342]

W odniesieniu zaś do realizacji przedmiotowego programu ustalono, że funkcjonariusze KWP w Poznaniu przeprowadzali spotkania, warsztaty, wykłady z uczestnikami programu, przekazywali seniorom stosowne materiały edukacyjne w celu utrwalenia treści omawianych podczas tych spotkań, brali czynny udział w naradach, których uczestnikami były inne organizacje zaangażowane w pomoc seniorom, a także prowadzili działania mające na celu nawiązanie współpracy (w tym organizacja szkoleń) z różnymi podmiotami, których udział w projekcie zwiększyłby jego skuteczność. Ponadto, KWP w Poznaniu w okresie objętym kontrolą organizowała szkolenia w ramach doskonalenia zawodowego lokalnego na poziomie wojewódzkim dla policjantów z zakresu działań profilaktycznych m.in. skierowanych do seniorów. Na potwierdzenie powyższych działań przekazano stosowną dokumentację.

[Dowód: akta kontroli – tom II, str. 343-428]

W trakcie trwania programu, w wyniku wprowadzenia *Koncepcji* w 2015 r. KWP w Poznaniu określiła wskaźniki mierzące jego postępy, polegające na dokonywaniu raz na kwartał analizy skuteczności realizowanych przedsięwzięć w oparciu o dane statystyczne dotyczące przestępstw (kradzieży, oszustw, rozboju oraz przemocy domowej), których ofiarami były osoby po 65 roku życia. W 2016 r. KWP w Poznaniu wprowadziła nowe narzędzie umożliwiające bieżące kontrolowanie stopnia realizacji programu w aspekcie aktywności profilaktycznej policjantów, tj. *kalendarz profilaktyka*, w którym miały znaleźć się informacje dotyczące przeprowadzonych spotkań, warsztatów i wykładów, umożliwiające określenie liczby uczestników programu.

W okresie objętym kontrolą KWP w Poznaniu przeprowadzała ewaluację programu na bieżąco, w oparciu o rozmowy z seniorami biorącymi udział w spotkaniach. W ocenie jednostki kontrolowanej, taka forma ewaluacji pozwoliła na dokonanie oceny przekazywanych treści pod kątem ich czytelności stopnia wyczerpania zakresu tematycznego, przystępności formy spotkania (warsztatu/wykładu), a także dostępności do materiałów informacyjnych. W efekcie przeprowadzonej ewaluacji KWP w Poznaniu sformułowała wnioski, wskazując rozwiązania, które należałoby wdrożyć, aby zwiększyć efektywność przeprowadzanych spotkań w wyniku czego ustalono, że treści przekazywane seniorom powinny być każdorazowo puentowane krótkim przekazem hasłowym podkreślającym daną problematykę. Ponadto, należałoby na bieżąco weryfikować poprawne zrozumienie przekazu wykładowców oraz, niezależnie od formy tych spotkań, prowadzić rozmowy z ich uczestnikami na temat kwestii niezrozumiałych i problemowych. Jak wyjaśniono, powyższe badanie pozwoliło na określenie elementów, których wprowadzenie zwiększyłoby skuteczność realizowanego projektu, tj. czynnej edukacji rodzin osób starszych, szkoleń dla pracowników banków mających bezpośredni kontakt z klientem - seniorem, włączenia w proces edukacji seniorów - uczniów ponadgimnazjalnych szkół mundurowych oraz zapoznanie odbiorców programu ze specyfiką pracy urzędników państwowych i pracowników instytucji usługowych.

[Dowód: akta kontroli – tom II, str. 336-337]

Wielkopolski program znakowania zabytków ruchomych zgromadzonych w obiektach sakralnych

Jest to program z obszaru ochrona osób i mienia, zainicjowany przez KWP w Poznaniu, zainaugurowany w listopadzie 2015 r. uroczystym podpisaniem listu intencyjnego przez ówczesnego Komendanta Wojewódzkiego Policji w Poznaniu, Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu oraz Metropolitę Poznańskiego Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski. Program ten stanowił kontynuację prowadzonego w okresie 2009 - 2015 programu dotyczącego przeglądu najcenniejszych zabytkowych obiektów sakralnych na terenie województwa wielkopolskiego²¹. Łącznie, w ciągu 7 lat, dokonano przeglądu zabezpieczeń 683 kościołów na 745 wpisanych do rejestru zabytków w Wielkopolsce. Ocenie poddawane były zabezpieczenia mechaniczne, fizyczne, zastosowane instalacje alarmowe, przeciwpożarowe, systemy zabezpieczeń. Dokonane wówczas przeglądy ujawniły zarówno mankamenty w ochronie najcenniejszych dóbr, jak i wiele pozytywnych rozwiązań w zabezpieczeniach. Pozwoliły także na podsumowanie programu i wyciągnięcie wniosków w formie poradnika dedykowanego dla księży proboszczów i policjantów dzielnicowych.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 9-17, 195-199]

Bazując na przeprowadzonych przeglądach wskazano na słaby poziom zabezpieczenia obiektów ruchomych (tj. np. obrazów, kielichów). Powyższe było m.in. uzasadnieniem do wprowadzenia kompleksowego, ujednoliconego rozwiązania znakowania ww. mienia, stąd też program *znakowania zabytków ruchomych zgromadzonych w obiektach sakralnych*. Mimo, że przestępstwa przeciwko dobrom kultury narodowej stanowią niewielki procentowo udział przestępczości przeciwko mieniu, zdaniem autorów ww. programu, wymagają one szczególnego podejścia w zakresie zapobiegania tego typu zdarzeniom i dążenia do zwiększenia ich ochrony, choćby nawet z tego powodu, że straconych zabytków nie będzie można zastąpić z uwagi na ich niepowtarzalność.

Cele główne programu to: współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie ochrony dziedzictwa narodowego w województwie wielkopolskim, wdrożenie nowych sposobów zabezpieczeń poprzez znakowanie zabytków ruchomych w celach identyfikacyjnych, edukacja mieszkańców województwa wielkopolskiego oraz podnoszenie świadomości w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom dziedzictwa narodowego. Wyznaczone cele pośrednie to: prowadzenie działań profilaktycznych i informacyjnych w zakresie ochrony dziedzictwa narodowego, wewnętrzne kształcenie kadry specjalistycznej, podniesienie wiedzy ogólnej i skuteczności Policji w zakresie zwalczania przestępczości przeciwko dziedzictwu narodowemu, unowocześnianie, ujednolicenie i coraz powszechniejsze stosowanie technicznych środków zabezpieczeń w ramach ograniczania i zwalczania zagrożeń w przedmiotowym zakresie. Partnerami tego programu byli - oprócz KWP w Poznaniu - Kuria Metropolitalna w Poznaniu oraz Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Poznaniu (WUOZ w Poznaniu). W pierwszej kolejności miały zostać oznakowane zabytki ruchome w Katedrze w Gnieźnie a następnie w Katedrze w Poznaniu. Założono, że techniczny sposób znakowania oraz wybór firmy znakującej będzie dokonywany każdorazowo przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w konsultacji z właściwą archidiecezją lub diecezją. Baza danych zabytków znakowanych miała być prowadzona przez WUOZ w Poznaniu w oparciu o karty ewidencyjne zabytków wpisanych do rejestru. Podczas znakowania miał być porównywany stan ewidencyjny zabytków ruchomych ze stanem faktycznym oraz miała zostać sporządzona przez policjantów aktualna dokumentacja fotograficzna oznakowanych zabytków. Dokumentacja ta miała być z kolei przechowywana na zewnętrznym dysku twardym będącym własnością Kurii Metropolitalnej w Poznaniu.

²¹ Prowadzonego w ramach rządowego programu *Ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań Razem Bezpieczniej*.

Przedmiotowy program zakładał także: standaryzację znakowania zabytków ruchomych na terenie Wielkopolski oraz działania profilaktyczne prowadzone wśród młodzieży i osób dorosłych. Działania te miały przyczynić się do kształtowania poczucia współodpowiedzialności za dobra dziedzictwa narodowego, edukować społeczeństwo w zakresie ochrony i konsekwencji prawnych dotyczących dóbr dziedzictwa narodowego oraz w zakresie rozpoznawania zagrożeń a także wskazywania skutecznych metod obronnych dotyczących zwalczania tych zagrożeń na terenie Wielkopolski. Adresaci programu to mieszkańcy województwa wielkopolskiego ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży, nauczycieli, kadry wychowawczej i funkcjonariuszy Policji.

W treści programu wprowadzony został zapis o tym, że środki finansowe na realizację poszczególnych przedsięwzięć oraz zakupów konkretnych przedmiotów, materiałów i usług miały pochodzić z budżetu Kurii Metropolitalnej w Poznaniu.

Przedmiotowy program zakładał następujące rezultaty: podniesienie poziomu świadomości wśród mieszkańców województwa wielkopolskiego w obszarze ochrony dziedzictwa narodowego, zwrócenie uwagi rodziców, nauczycieli, młodzieży na ww. aspekty, ograniczenie zjawiska przestępczości w obszarze dziedzictwa narodowego w Wielkopolsce. Efekty planowanych działań miały zostać osiągnięte przy wykorzystaniu takich metod jak: opracowanie i wydanie poradnika dotyczącego zabezpieczenia obiektów sakralnych przed włamaniem i kradzieżą, sukcesywne rozszerzenie zasięgu działania programu, profilaktyka prowadzona wśród młodzieży i osób dorosłych, standaryzacja pracy funkcjonariuszy Policji w zakresie zwalczania przestępczości przeciwko dziedzictwu narodowemu oraz znakowanie zabytków ruchomych.

Każdy etap znakowania miał być podsumowywany przez Komendę w formie sprawozdania zawierającego informacje dotyczące realizacji programu oraz wypracowanych metod współpracy pomiędzy instytucjami.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 245-252]

W ramach ww. programu, w okresie 9 maja - 20 czerwca 2016 r. dokonano sprawdzenia stanu ewidencyjnego zabytków ruchomych ze stanem faktycznym w Katedrze Poznańskiej oraz w Muzeum Archidiecezjalnym w Poznaniu (gdzie znajdowały się niektóre z zabytków przypisanych katedrze, a znajdujących się w depozycie muzeum) i w pomieszczeniach Probostwa Katedralnego. Natomiast w okresie 12 października - 23 listopada 2016 r. czynności takie przeprowadzono w Katedrze Gnieźnieńskiej, Muzeum Archidiecezji Gnieźnieńskiej, Kościele Filialnym Św. Piotra i Pawła w Gnieźnie oraz w Kaplicy Filialnej w miejscowości Obora. Łącznie, w pierwszym etapie realizacji programu, sprawdzono i oznakowano mikrocząsteczkami DNA 1354 zabytków ruchomych, sporządzając przy tym dokumentację zdjęciową²². W powyższe prace zaangażowany był zespół, w skład którego wchodził: po jednym funkcjonariuszu z Wydziału Prewencji i Wydziału Kryminalnego Komendy, dwóch funkcjonariuszy z Laboratorium Kryminalistycznego KWP w Poznaniu oraz po jednym pracowniku z Muzeum Archidiecezjalnego w Poznaniu i z WUOZ w Poznaniu.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 338-341, 359-363]

Wsparciem dla działań ww. programu było opracowanie w 2016 r. przez jednego z funkcjonariuszy Wydziału Prewencji Komendy poradnika pn. *Zabezpieczenie obiektów sakralnych*, jako pomoc dla tych, którym powierzono opiekę nad skarbami dziedzictwa narodowego. Poradnik ten wydany został dzięki

---

²² Zgodnie z uzyskanymi informacjami, wykonano 6000 zdjęć przedstawiających najdrobniejsze szczegóły tych zabytków.

Kurii Metropolitalnej w Poznaniu, w nakładzie 2000 egz. Przekazano go zarówno do jednostek terenowych, jak i do proboszczów na terenie województwa wielkopolskiego.

[Dowód: akta kontroli – tom IV, str. 61]

Oprócz powyższych działań, w ramach programu, KWP w Poznaniu m.in.: przygotowała i przeprowadziła szkolenie dla policjantów KMP/KPP województwa wielkopolskiego z zakresu bezpieczeństwa dla osób duchownych²³, cyklicznie prezentowała dla uczniów klas o profilu policyjnym tematykę *Działania podejmowane przez wielkopolską policję w zakresie ochrony zabytków*, przygotowała i przeprowadziła konferencje i briefingi dla mediów, opracowywała artykuły dla prasy i na strony internetowe, celem nagłośnienia podejmowanych działań w mediach, podczas targów w Poznaniu przeprowadziła szkolenia pn. *Bezpieczeństwo obiektów sakralnych i zgromadzonych w nich zabytków ruchomych* oraz *Bezpieczeństwo w zarządzaniu cmentarzami*, na międzynarodowej konferencji na zamku w Pęzynie pn. *Służby w ochronie dziedzictwa kulturowego Europy Wschodniej* przedstawiła temat *Ochrona dóbr dziedzictwa narodowego na terenie województwa wielkopolskiego*, przygotowała i przeprowadziła wraz z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków szkolenie w Wyższym Seminarium Prymasowskim w Gnieźnie dla księży proboszczów Archidiecezji Gnieźnieńskiej na temat *Bezpieczeństwo w obiektach sakralnych i ich zabezpieczenia*.

[Dowód: akta kontroli – tom III, str. 335-472]

Oprócz sporządzania stosownej dokumentacji dotyczącej realizacji ww. zadań, sporządzano raporty podsumowujące pierwszy etap znakowania²⁴. Zawierały one dokonane, w ramach prowadzonych prac, ustalenia, w tym stwierdzone nieprawidłowości, przebieg i wyniki prac oraz wnioski. Po akceptacji przez kierownictwo Komendy, raporty przekazywano zainteresowanym stronom (Wojewódzkiemu i Miejskiemu Konserwatorowi Zabytków, Metropolicie Poznańskiemu).

[Dowód: akta kontroli – tom III, str. 313-334]

Zgodnie z wyjaśnieniami jednostki kontrolowanej, najważniejszym problemem pojawiającym się podczas realizacji jak i planowania przedsięwzięć profilaktycznych w KWP w Poznaniu był/jest brak środków finansowych zagwarantowanych w budżecie Policji i konieczność pozyskiwania partnerów gotowych w całości bądź częściowo dofinansować dane przedsięwzięcie. Doprowadzało to do sytuacji, że część zakładanych treści i założeń programowych nie mogła zostać zrealizowana, czy też ich wykonanie przekładano na inne (nieokreślone) terminy, uzależnione od możliwości pozyskania środków finansowych. Ponadto, jak wyjaśniono, istotnym problemem jest również brak możliwości bezpośredniego - samodzielnie przez Policję - pozyskiwania środków finansowych m.in. z programów rządowych, np. *Ograniczenia przestępczości i aspołecznych zachowań Razem Bezpieczniej, Bezpieczna i przyjazna szkoła, Bezpieczna plus*. W tym przypadku Komenda może występować jedynie jako partner w danym przedsięwzięciu, wpisując się w określony program.

[Dowód: akta kontroli – tom IV, str. 4-7]

---

²³ Policjanci biorący udział w szkoleniu otrzymali poradnik *Zabezpieczenie obiektów sakralnych* oraz przygotowany z Narodowym Instytutem Dziedzictwa poradnik *Archeologia prawdy i mity*, jak również prezentację multimedialną przekazaną przez Komendę Główną Policji. W oparciu o wskazane materiały na terenie województwa wielkopolskiego 102 funkcjonariuszy przeprowadziło łącznie 52 szkolenia, w których uczestniczyło 1080 księży.

²⁴ Tj. Raport z 27 czerwca 2016 r. (dotyczący prac prowadzonych w Katedrze Poznańskiej) oraz Raport z 23 listopada 2016 r. (dotyczący prac w Katedrze Gnieźnieńskiej). Obydwa dokumenty autorstwa dwóch funkcjonariuszy, tj. z Wydziału Prewencji oraz z Wydziału Kryminalnego Komendy.

3. Środki finansowe przeznaczone na programy profilaktyczne realizowane przez KWP w Poznaniu.

Zgodnie z wyjaśnieniami jednostki kontrolowanej, KWP w Poznaniu dostosowywała prowadzone działania profilaktyczne do możliwości finansowych partnerów, od których pozyskiwała środki finansowe na ten cel (w szczególności w formie dotacji od Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego). Każdorazowo, w przypadku organizacji wszelkich inicjatyw Komenda kierowała się wskazanymi przez tych partnerów wytycznymi. Pozyskane środki finansowe przekazywane były na konto Funduszu Wsparcia Policji KWP w Poznaniu.

Zakupy towarów i usług w ramach realizacji programów profilaktycznych dokonywane były zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*²⁵ oraz decyzją nr 4/2015 Wielkopolskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji w Poznaniu z dnia 13 stycznia 2015 r. w sprawie *zasad postępowania przy udzielaniu zamówień publicznych w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Poznaniu*. Powyższa decyzja wprowadzała do stosowania: *Regulamin udzielania zamówień publicznych w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Poznaniu* oraz *Regulamin działania komisji przetargowej*.

[Dowód: akta kontroli – tom III, str. 235-262]

Komenda w ramach programu *Dopalacze niszczą życie* wydatkowała kwotę 27 466,72 zł, z której sfinansowane zostały: nagrody dla finalistów konkursów - 12 083,58 zł, catering na finał konkursu - 1 500 zł, druk informatora *Dopalacze niszczą życie* - 6 000 zł, telewizyjna kampania medialna dotycząca dopalaczy i narkotyków - 7 000 zł, roll-up *Dopalacze* - 883,14 zł. Na potwierdzenie powyższego przedstawione zostały faktury, notatki, rachunki. Z dokumentów tych wynika, że powyższe zakupy towarów i usług zrealizowane zostały ze środków dotacji udzielonej Komendzie przez Departament Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, w ramach realizacji *wojewódzkiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla województwa wielkopolskiego na lata 2013-2017* oraz *wojewódzkiego programu przeciwdziałania narkomanii dla województwa wielkopolskiego na lata 2015-2019*.

[Dowód: akta kontroli – tom III, str. 273-293]

Działania w zakresie programu pn. *Bezpiecznie to wiedzieć i znać* planowano na bieżąco, z uwagi na fakt, że ich realizacja była uzależniona od aktualnych możliwości finansowych lub wkładu materialnego partnerów biorących udział w przedmiotowym programie. Jak wyjaśniono, KWP w Poznaniu nie otrzymywała od ww. podmiotów stosownych deklaracji pozwalających na sporządzenie szczegółowych planów rzeczowo-finansowych w omawianym zakresie. Natomiast wysokość środków finansowych niezbędnych do realizacji ww. programu była określana na podstawie bilansu kwotowego zawierającego podsumowanie wydatków poniesionych na ten cel przez komendy miejskie i powiatowe z terenu województwa wielkopolskiego. W KWP w Poznaniu przyjęto, że niezbędne będzie pozyskiwanie środków finansowych na dalszą realizację programu w kwocie tożsamej z tą, którą wydatkowano w roku poprzednim.

[Dowód: akta kontroli – tom III, str. 192-198]

Z przekazanej dokumentacji wynika, że na realizację programu *Bezpiecznie to wiedzieć i znać* w latach 2015 i 2016 wydatkowano środki finansowe w wysokości 77 426,34 zł pochodzące z dotacji udzielanych przez Departament Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego,

²⁵ Dz. U. z 2015, poz. 2164 z późn.zm.

o czym mowa powyżej. Powyższa kwota została przeznaczona na zakup materiałów promocyjnych/gadżetów wykorzystywanych podczas spotkań i przekazywanych odbiorcom programu. W 2015 r. zakupiono: komponenty do wytwarzania *badziaków* (butony, kotyliony) z opisami profilaktycznymi dotyczącymi problematyki przeciwdziałania uzależnieniom - za kwotę 9 940,86 zł, maskotki *Sierżanta Pyrka* (340 szt.) za kwotę 9 990,80 zł, zakładki do książek nt. uzależnień od narkotyków i dopalaczy (120 000 szt.) za kwotę 9 666,43 zł, długopisy z wizerunkiem *Sierżanta Pyrka* (2895 szt.) za kwotę 9 934,77 zł oraz 3 egzemplarze stroju *Sierżanta Pyrka* za kwotę 9 000,00 zł. W 2016 r. ponownie zakupiono komponenty do wytwarzania *badziaków* z opisami profilaktycznymi dotyczącymi problematyki przeciwdziałania uzależnieniom za kwotę 9 768,00 zł, maskotki *Sierżanta Pyrka* (306 szt.) za kwotę 8 995,48 zł oraz kubki z wizerunkiem *Sierżanta Pyrka* (850 szt.) za kwotę 10 130,00 zł.

[Dowód: akta kontroli – tom IV, str. 34-44, 49-56]

Odnosnie do programu *Dwie strony sieci* Komenda pozyskała kwotę 36 495,00 zł, z czego 28 500,00 zł z dotacji udzielonej przez Biuro Ochrony Informacji Niejawnych i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, 7 995,00 zł z darowizny²⁶ udzielonej Komendzie przez Fundację Banku Zachodniego WBK S.A. W okresie objętym kontrolą wydatkowano kwotę 16 495,00 zł, z czego 7 000,00 zł przeznaczono na realizację profilaktycznych materiałów filmowych, 1 500,00 zł na catering w związku z konferencją dotyczącą zagrożeń w cyberprzestrzeni oraz 7 995,00 zł na kampanię społeczną pod hasłem *Dwie strony sieci* z wykorzystaniem reklamy tramwajowej. Na potwierdzenie powyższego przedstawione zostały stosowne dokumenty. Wynika z nich, że zakupy towarów i usług na kwotę 8 500 zł sfinansowane zostały ze środków finansowych pochodzących z UMWW w ramach realizacji *wojewódzkiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla województwa wielkopolskiego na lata 2013-2017* oraz *wojewódzkiego programu przeciwdziałania narkomanii dla województwa wielkopolskiego na lata 2015-2019*.

[Dowód: akta kontroli – tom III, str. 263-272]

W odniesieniu do programów: *Bezpieczne życie seniorów* oraz *Znakowanie zabytków ruchomych zgromadzonych w obiektach sakralnych*, KWP w Poznaniu - w okresie objętym kontrolą - nie poniosła kosztów związanych z ich realizacją.

4. Sprawowanie nadzoru nad realizacją programów profilaktycznych.

Nadzór nad realizowanymi w Komendzie działaniami profilaktycznymi pełnili: naczelnik Wydziału Prewencji KWP w Poznaniu, Komendant Wojewódzkiej Policji w Poznaniu oraz jego zastępca, któremu podlegał Wydział Prewencji.

W ramach nadzoru, kierownictwo wydziału bezpośrednio brało udział w danych przedsięwzięciach. W zależności od danego przypadku, z częstotliwością 2-6 miesięcy kontrolowało te czki tematyczne prowadzone przez funkcjonariusza Wydziału Prewencji odpowiedzialnego za dany program w Komendzie. Na tę okoliczność odnotowywane były przez naczelnika wydziału w karcie nadzoru²⁷ stosowne uwagi bądź polecenia. Ponadto, realizacja poszczególnych programów omawiana była w ramach cotygodniowych odpraw służbowych, na których funkcjonariusze odpowiedzialni za konkretny program relacjonowali ich dotychczasowy przebieg oraz przedstawiali propozycje dalszych

²⁶ Umowa darowizny nr 61/2015 zawarta 19 czerwca 2015 r. pomiędzy Fundacją Banku Zachodniego WBK S.A. a Komendą Wojewódzką Policji w Poznaniu z przeznaczeniem na zaprojektowanie i uruchomienie kampanii społecznej pod hasłem *Dwie strony sieci* z wykorzystaniem tramwaju w Poznaniu jako nośnika reklamy.

²⁷ Znajdującej się w każdej z teczek dotyczącej danego programu.

działań. W razie potrzeby problematyka ta poruszana była także przez funkcjonariusza na bieżąco z naczelnikiem wydziału.

[Dowód: akta kontroli – tom IV, str. 11-29]

Zgodnie z merytorycznym zakresem, Wydział Prewencji Komendy prowadził także czynności nadzorcze odnośnie do realizacji programów profilaktycznych w stosunku do podległych jednostek organizacyjnych z terenu Wielkopolski. W okresie objętym kontrolą działania takie przeprowadzono wobec 15 jednostek. Zgodnie z wyjaśnieniami Komendy, corocznie dokonywana była także weryfikacja zaangażowania komend miejskich/powiatowych Policji wielkopolskiej we wskazanym zakresie przy realizacji mierników opracowywanych przez Komendę Główną Policji, służących ocenie realizacji zadań we wskazanym obszarze²⁸.

[Dowód: akta kontroli – tom III, str. 210-234]

Z kolei kierownictwo KWP w Poznaniu zapoznawało się z organizacją niektórych działań w ramach programu w sytuacji przedstawiania mu w tym zakresie notatek służbowych do akceptacji. Zagadnienia omawiane były także w przypadku sporządzania pism kierowanych do podmiotów zewnętrznych, wymagających podpisu kierownictwa Komendy. Ponadto, akceptowano treści programów, zatwierdzano czynności nadzorcze i wydawano polecenia w przedmiotowych sprawach, zapoznawano się ze sporządzanymi dla Komendy Głównej Policji sprawozdaniami w zakresie realizacji działań profilaktycznych z KMP/KPP z terenu Wielkopolski oraz uczestniczono w wybranych przedsięwzięciach realizowanych w ramach programów profilaktycznych.

Na potwierdzenie powyższych działań w tym obszarze, jednostka kontrolowana przedstawiła stosowną dokumentację.

* * *

Z uwagi na ocenę pozytywną kontrolowanego obszaru odstąpiono do formułowania wniosków i zaleceń.

Wykonano w 2 egz.:

Egz. Nr 1 - KWP w Poznaniu

Egz. Nr 2 - aa

---

²⁸ Odniesienie do obszaru planowania strategicznego oraz systemu kontroli zarządczej w Policji.